

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 903/2020
11.06.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина, Марине Милановић, Бранислава Босиљковића и Данијеле Николић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић, адвокат из ..., против АД „Железнице Србије“ из Београда, чији је пуномоћник Љиљана Попадић, адвокат из ... и АД за превоз путника „Србија воз“ из Београда, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2504/19 од 27.08.2019. године, у седници одржаној 11.06.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2504/19 од 27.08.2019. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Основног суда у Пожаревцу П1 145/18 од 07.05.2019. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2504/19 од 27.08.2019. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожаревцу П1 145/18 од 07.05.2019. године, у првом ставу изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезу тужени да му, на име накнаде трошкова за исхрану у току рада, за период од фебруара 2015. године до августа 2015. године, солидарно исплате означене месечне износе, са законском затезном каматом на сваки износ од доспелости до исплате. У другом ставу изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се друготужени обавезе да му, на име накнаде трошкова за исхрану у току рада, за период од септембра 2015. године до децембра 2017. године, исплати означене месечне износе, са законском затезном каматом на сваки износ од доспелости до исплате. У трећем ставу изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужени обавезу да му, на име накнаде трошкова за регрес за годишњи одмор за период од фебруара 2015. године до августа 2015. године, солидарно исплате појединачно означене месечне износе, са законском затезном каматом на сваки износ од доспелости до исплате. У четвртом ставу изреке, одбијен је тужбени захтев којим тужилац тражи да се друготужени обавезе да му, на име накнаде трошкова за регрес за годишњи одмор, за период од септембра 2015.године до децембра 2017. године, исплати појединачно означене месечне износе,

са законском затезном каматом на сваки износ од доспелости до исплате. У петом ставу изреке, одбијен је као неоснован алтернативни тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужени обавезу да му солидарно исплате, на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од фебруара 2015. године до августа 2015. године, појединачно означене месечне износе, са законском затезном каматом на сваки износ од доспелости до исплате. У шестом ставу изреке, одбијен је као неоснован алтернативни тужбени захтев којим је тужилац тражио да се друготужени обавезе да му, на име накнаде трошкова за исхрану у току рада, за период од септембра 2015. године до децембра 2017. године, исплати појединачно означене месечне износе, са законском затезном каматом на сваки износ од доспелости до исплате. У седмом ставу изреке, одбијен је као неоснован алтернативни тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужени солидарно обавезу да му, на име накнаде трошкова за регрес за годишњи одмор од фебруара 2015. године до августа 2015. године, исплате појединачно означене месечне износе, са законском затезном каматом на сваки износ од доспелости до исплате. У осмом ставу изреке, одбијен је као неоснован алтернативни тужбени захтев којим је тужилац тражио да се друготужени обавезе да му, на име накнаде трошкова за регрес за годишњи одмор, за период од септембра 2015. године до децембра 2017. године, исплати појединачно означене месечне износе са законском затезном каматом на сваки износ од доспелости до исплате. У деветом ставу изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2504/19 од 27.08.2019. године, у првом ставу изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда. У другом ставу изреке, одбијен је захтев тужиоца да се тужени обавезу да му накнаде трошкове жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложио да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, применом члана 404. ЗПП, ради уједначавања судске праксе.

Тужени „Железнице Србије“ АД Београд је дао одговор на ревизију.

Применом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 87/18), посебна ревизија се може изјавити због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда, потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и када је потребно ново тумачење права. Према ставу 2. истог члана, испуњеност услова за изузетну дозвољеност ревизије Врховни касациони суд цени у већу од пет судија.

Правноснажном пресудом, одлучено је о захтеву тужиоца за исплату накнаде за исхрану у току рада и регрес. Имајући у виду различиту праксу Апелационог суда у Крагујевцу о овом правном питању у односу на остале апелационе судове, као и у односу на правно схватање Врховног касационог суда изражено у предметима са идентичним правним и чињеничним стањем, произлази да у конкретном случају постоји потреба одлучивања о посебној ревизији, ради уједначавања судске праксе, чиме су испуњени услови из члана 404. ЗПП, на основу чега је и одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку, па је нашао да је ревизија основана.

Према до сада утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код првотуженог од 1985. године. Са првотуженим је закључио уговор о раду 03.02.2003. године (пре извршених статусних промена) и распоређен на радно место машиновође, али почев од 01.09.2015. године тужилац није у радном односу код првотуженог. Наиме, закључио је анекс уговора о раду број 4 од 01.09.2015. године и почео да ради код друготуженог, а распоређен је да обавља послове на радном месту машиновође. Од 2017. године тужилац је у пензији.

Одлуком Владе РС од 02.07.2015. године, извршене су статусне промене код туженог „Железнице Србије“ АД, издвајањем уз оснивање нових акционарских друштава, међу којима је и АД за превоз путника „Србија воз“. Привредна друштва настала издвајањем из „Железнице Србије“ АД, на основу статусне промене издвајање уз оснивање на основу одлуке Владе РС, од АД „Железнице Србије“ преузимају права, обавезе, опрему, постројења и друга средства за рад, документацију, предмете који су били у функцији обављања делатности, као и запослене који под истим условом настављају радни однос, али и Колективни уговор са припадајућим анексом. Ова друштва стекла су статус правног лица 10.08.2015. године. Након извршених статусних промена код правног претходника друготуженог, на основу понуде за преузимање уговора о раду, тужилац је закључио анекс уговора о раду са туженим АД за превоз путника „Србија воз“. Према закљученом уговору о раду са анексима, запослени има право на зараду за обављени рад и време проведено на раду, зараду по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца и друга примања у складу са законом и колективним уговором. У Колективном уговору који се у спорном периоду примењивао код тужених, није наведена новчана вредност спорних накнада, нити су оне новчано исказане, већ је одређено да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час. У спорном периоду од фебруара 2015. године до децембра 2017. године, тужени у листама са обрачунима зарада тужиоцу нису исказивали новчани износ спорних накнада. Тужилац тужбом у овој правној ствари потражује накнаду за исхрану у току рада и накнаду за регрес у периоду од фебруара 2015. године до децембра 2017. године, наводећи да му у спорном периоду тужени ове накнаде нису исплаћивали.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев који се односи на накнаду за исхрану у току рада и регрес налазећи да су тужиоцу тражене накнаде за исхрану у току рада и за регрес исплаћене, тако што су му урачунате приликом обрачуна зараде и утврђене кроз вредност радног часа.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом указује да је побијана одлука донета уз погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 118. тачка 5. и 6. Закона о раду („Службени гласник РС” бр. 24/05...75/14), прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора. Почев од 01.01.2006. године послодавцима је остављена могућност да својим актима о расподели зараде могу уговорати мањи или већи износ регреса и

топлог obroка, од онога који је предвиђен Општим колективним уговором и Законом о раду, али само уколико је донета одлука којом је предвиђена висина регреса и топлог obroка.

Анексом Колективног уговора АД „Железнице Србије“ („Сл. гласник РС“ бр. 4/06), одредбом члана 2. измењен је члан 57. Колективног уговора, па је одређено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављен рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора, док је одредбом члана 5. став 1. Анекса, затим чланом 18. став 2. анекса 7. Колективног уговора од 23.06.2014. године, као и чланом 57. став 2. Колективног уговора за ЈП „Железнице Србије“ АД („Сл. гласник РС бр. 4/2015) прописано да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час.

По оци Врховног касационог суда, није извршена конкретизација овог права из наведене одредбе Колективног уговора, јер се из оваквог утврђења вредности радног часа не може утврдити који износ представља накнаду трошкова за исхрану и регрес, с обзиром да ове накнаде нису одређене у номиналном износу, нити су у номиналном износу исказане у обрачунским листама за исплату зараде тужиоцу. При том, висина накнаде за исхрану у току рада и накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора, мора бити одређена у истом номиналном износу за све запослене, без обзира на њихову стручну спрему, радно место и коефицијент за обрачун и исплату плате. То значи да уколико би се прихватило становиште нижестепених судова да је вредност ових трошкова урачуната у вредност радног часа, без одређивања висине накнаде у номиналном износу, тада висина накнаде за исхрану и регрес не би била иста за све запослене, већ би била у директној сразмери са коефицијентом радног места, што се не може прихватити и не би било правилно.

Имајући у виду да, због погрешне примене материјалног права, нижестепени судови нису ценили правилност обрачуна и висине тражене накнаде за топли оброк и регрес, што значи да је на тај начин чињенично стање остало непотпуно утврђено, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 2. ЗПП, укинуо нижестепену пресуду и предмет вратио првостепеном суду на поновно одлучивање.

У поновном поступку првостепени суд ће утврдити чињенично стање имајући у виду примедбе из овог решења, а потом донети правилну и закониту одлуку.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић